

Grimms Märchen
ASCHENPUTTEL
(kroatisch)

Priče braće Grimm

PEPELJUGA

Nekom bogatom čovjeku razbolila se žena. Bolesnica je predosjećala, da joj se bliži kraj, te je pozvala k sebi uz postelju svoju jedinu kćerkicu i reče: "Drago dijete, budi uvijek pobožna i dobra, pa će dragi Bog biti uvijek uz tebe. Ja ću isto gledati dolje s neba na tebe i tako ću biti u tvojoj blizini." Na to je sklopila oči i umrla. Djevojka je svakog dana išla na grob majci, plakala je i bila je pobožna i dobra. Kad je došla zima, snijeg je pokrio grob bijelim pokrivačem. U proljeće je sunce zagrijalo i kad je bijeli pokrivač nestao, udovac se oženio za drugu ženu.

Žena je dovela u kuću svoje dvije kćeri. Obje su bile bijelopute i lijepe vanjštine, ali ružne i crne u srcu. Za siroto pastorče su došla zla vremena. „Što treba ta glupa guska sjediti s nama u sobi“ morala je slušati „tko želi kruh jesti, mora ga i zaslužiti, van s tom sluškinjom.“ Uzele su joj njezinu lijepu odjeću, dale joj za obući sivu haljinu i drvene cipele.

„Gledajte ponosnu princezu, kako se uredila!“ vikale su pakosnice, smijale se i dovukle ju u kuhinju. U kuhinji je morala od jutra do na večer raditi teške poslove: ustati u ranu zoru, nositi vodu, naložiti vatru, kuhati i prati. Njezine su sestre smišljale sve što se samo zamisliti može, kako bi joj zadale bol u srcu, izrugivale ju i sipale joj grašak i leću u pepeo, kako bi morala dugo sjediti i probirati. U večer, kad je bila umorna od posla, nije imala postelju, već je morala leći u pepeo kraj ognjišta. I jer je zbog toga bila uvijek prašnjava i prljava, nazvale su je Pepeljuga.

Jednoga dana otac se uputi na sajam, te upita obje pastorčadi, što da im donese? "Lijepa haljina" reče jedna, „bisere i drago kamenje“ odgovori druga.

„A, ti Pepeljuga“, upita otac, „što ti želiš?“-

„Oče, prvu grančicu, koja dotakne vaš šešir na putu kući, odlomite za mene“. Tako on za dvije kćeri, pastorčadi, kupi na sajmu lijepa haljina, bisere i drago kamenje, a na putu kući, kako je jahao kroz zeleni grm, udari o lješnjakovu grančicu i ona mu skine šešir. On grančicu odlomi i uzme sa sobom. Kad je stigao kući, svojoj pastorčadi je dao ono što su one zaželjale, a Pepeljugi lješnjakovu grančicu. Pepeljuga mu se zahvalila i krenula na majčin grob. Na grobu je posadila grančicu i tako je jako zaplakala, da su suze samo tekle iz njezinih očiju i zaljevale grančicu. Grančica počne rasti i postade lijepo stablo. Pepeljuga je svaki dan išla tri puta na grob i uvijek je ispod stabla plakala i molila. Svaki put je na stablo sletjela bijela ptičica, i kad bi čula Pepeljugu izreći bilo kakvu želju, ptičica bi joj želju ispunila i bacila joj što je zaželjela.

Jednog dana kralj naumi prirediti slavlje, koje će trajati tri dana, i pozove sve lijepe mlade djevojke iz kraja, kako bi si njegov sin između njih izabrao nevjestu. Dvije sestre, kad su čule, da su i one pozvane, bile su dobro raspoložene i pozvaše Pepeljugu, te joj naredi: "Očeslaj nam kosu, očisti nam cipele i pričvrsti nam kopče. Idemo na vjenčanje u kraljev dvorac." Pepeljuga ih poslušala, ali je plakala, jer i ona bi rado išla plesati u dvorac. Molila je maćehu, da joj dozvoli. "Pepeljuga" čudila se maćeha, "ti si prašnjava i prljava i želiš ići na vjenčanje? Nemaš ni haljinu ni cipele, a želiš plesati!" Ali kako je Pepeljuga i dalje usrdno molila, maćeha joj reče: "Sasula sam zdjelu leće u pepeo i ako je za dva sata probereš, smiješ ići s nama".

Pepeljuga je na to izašla na stražnja vrata u vrt i zazvala: "Vi pitomi golubovi, vi grlice, sve ptičice podno neba, dodjite i pomognite mi prebirati,
dobre u lončić,
loše u kljunčić."

U tili čas su kroz prozor uletjela dva bijela golubića, pa dvije male grlice, i konačno su dolepršale i dozujale sve ptičice podno neba i sletjele su oko pepela. Golubići počеше nagingjati glavice: pik, pik, pik, pik, pa i ostale ptičice isto: pik, pik, pik, pik, i stave sva dobra zrna u posudu. Jedva je prošao jedan sat, a sve je bilo gotovo i ptičice odletješe opet van kroz prozor. Djevojka odnese posudu maćehi, radosna i uvjerena, da sada smije ići na vjenčanje. Ali maćeha reče: „Ne, Pepeljuga, ti nemaš haljinu i ne znaš plesati. Samo će te ismijati.” Kad Pepeljuga opet zaplače, ova reče: “Ako mi dvije posude pune leće probereš iz pepela za jedan sat, onda smiješ ići s nama,” i pomisli kako to nitko ne bi uspio, te sasipa u pepeo dvije posude leće. Djevojka na to izadje kroz stražnja vrata u vrt i zovne: "Vi pitomi golubići, grlice, sve ptičice podno neba, dodjite i pomognite mi prebirati,

dobre u lončić,
loše u kljunčić."

Kroz prozor uletješe dva bijela golubića, i onda jos dvije male grlice, i konačno su dolepršale i dozujale sve ptičice podno neba i sletjele oko pepela. Golubići počеше nagingjati glavicama: pik, pik, pik, pa drugi isto: pik, pik, pik i sva dobra zrna stave brzo u lončić. I prije nego li je prošlo pola sata, već je sve bilo gotovo i ptičice opet odletješe kroz prozor. Djevojka odmah donese posudu maćehi, radosna i uvjerena, da sada smije ići na vjenčanje. Ali maćeha reče: "Ništa ti sve to ne pomaže. Nećeš ići s nama. Niti imaš prikladnu haljinu, niti znaš plesati. Bila bi nam samo na sramotu."

I maćeha okrene Pepeljugi ledja i ode na vjenčanje sa svoje dvije ponosne kćeri. Kada više nikoga nije bilo kod kuće, pepeljuga se uputi na grob svoje majke, klekne ispod lješnjakovog stabla i zazove:

"Drvice, protresi se, prodrmaj se
I zlato i srebro ti baci na mene."

Ptičica joj nato baci haljine od zlata i srebra, i svilom i srebrom izvezene papučice. U velikoj žurbi ona obuče haljinu i odjuri na vjenčanje. Niti njezine sestre, niti maćeha nisu ju prepoznale. Mislile su, da je to kćer nekog drugog kralja, jer bila je tako lijepa u zlatnoj haljini. Da je to Pepeljuga, nisu uopće pomislile. Mislile su, kako ona kod kuće sjedi u prljavštini i trazi leću u pepelu. Kraljević pridje djevojci, uzme ju za ruku i poče s njom plesati. Nije želio s nijednom drugom djevojkom plesati, te ju nije puštao iz svojih ruku. A kad bi netko drugi došao i zamolio ju za ples, on bi rekao: "Ona je moja plesačica".

Plesala je do večeri, a onda je željela poći kući. Kraljev sin joj ali reče: "Idem s tobom, ja ću te pratiti", jer je želio doznati čija je ta lijepa djevojka. Ali Pepeljuga mu se izmakla i skočila u golubinjak. Kraljević pričeka dok dodje otac, i ispriča mu, kako je nepoznata djevojka skočila u golubinjak. Starac pomisli: da nije možda Pepeljuga, i kad su mu donijeli sjekiru i kuku on prepolovi kućicu za golubove, da vidi tko je u nutra. Ali u nutra nije bio nitko. I kad su se vratili kući, Pepeljuga je u svojoj prljavoj haljini ležala u pepelu, dok je mutno svjetlo uljane svjetiljke tinjalo u dimnjaku. Pepeljuga je odostraga brzo iskočila iz golubinjaka, otrčala do lješnjaka, skinula lijepe haljine i plegla ih na grob svoje majke. Ptica je haljine uzela, a Pepeljuga je u svojoj sivoj pregači sjela uz pepeo u kuhinji.

Drugi dan, kad je slavlje počelo iz nova i kad su roditelji i Pepeljugine polusestre već otišli, Pepeljuga je otišla do lješnjaka i zamolila ga:

“Drvce, protresi se, prodrmaj se,
I zlato i srebro ti baci na mene”.

Ptica joj tada baci još mnogo ljepšu haljinu, nego li dan prije. I kad se u toj haljini pojavila na vjenčanju, svaki se divio njezinoj ljepoti. Kraljević je već na nju čekao, i kad se pojavila uzeo ju je za ruku i samo je s njom plesao. Kad bi drugi plesači molili Pepeljugu za ples, on bi rekao:” Ona je moja plesačica.” Došlo je veče, i vrijeme za odlazak. I kad je Pepeljuga krenula, kraljević je krenuo za njom, jer želio je vidjeti u koju će ona ući kuću. Ali Pepeljuga mu je pobjegla u vrt iza kuće. U njem je raslo lijepo stablo, na kojem su visile najljepše kruške. Spretno kao vjeverica popela se među grane, i kraljević nije znao kuda je nestala. Čekao je, i kad dodje otac, on reče:” Lijepa djevojka mi je izmakla. Čini mi se, da je skočila na krušku.”

Otac pomisli, da nije to možda Pepeljuga i kad mu donesu sjekiru, on sjekinom obori stablo. Ali na stablu nije bio nitko. A kad su ušli u kuhinju, našli su Pepeljugu kako kao uvijek leži u pepelu. Pepeljuga je na drugoj strani drva skočila dolje, vratila je ptici na lješnjaku lijepe haljine i obukla svoju sivu pregačicu.

Treći dan, kad su roditelji i sestre već otišli, Pepeljuga je opet otišla na majčin grob i reče drvцу:

Drvce, protresi se, prodrmaj se,
I zlato i srebro ti baci na mene.”

Ptica joj tada baci tako raskošnu i sjajnu haljinu kakvu još nitko nije imao, i papuče od čistog zlata. Kad je u toj haljini došla na vjenčanje, nitko nije znao što bi rekao od zadivljenosti. Kraljević je samo s njom plesao, a kad bi ju netko zamolio za ples on bi mu odvratio:” To je moja plesačica.”

Kad je došlo veče, Pepeljuga je željela otići, a kad ju je kraljević želio pratiti, ona je tako brzo trčala, da ju nije mogao stizati. Ali kraljević je bio lukav i sve stepenice je dao namazati sa smolom. I kad je Pepeljuga otrčala, lijeva se papučica zaljepila za smolu. Kraljević podigne papučicu. Bila je mala, nježna, od suhoga zlata. Slijedeći dan kraljević ode do onog čovjeka i njemu reče:” Niti s jednom se drugom neću oženiti, osim s onom na čiju nogu pristaje ova zlatna cipela.” Kako su se veselile obje sestre, jer one su imale lijepe noge. Najstarija je uzela cipelu i zajedno s majkom otišla u odaju, da ju isproba.

Ali s njezinim velikim nožnim palcem nije mogla navući cipelu. Cipela je za njezinu nogu bila premala. Majka joj ali doda nož i reče:” Odreži si palac. Kad postaneš kraljevna, više i tako nećeš trebati ići pješice.” Djevojka odreže palac, ugura nogu u cipelu, pregrize bol i izadje iz odaje pred kraljevića. Kraljević uzme svoju nevjestu na konja i s njom odjaše. Na putu do dvorca morali su proći pokraj groba. Kad su prolazili, na lješnjaku su sjedila dva golubića i gukala::

“Gle ti ovo, gle ti ovo,
Cipela je krvava:
Cipela je tijesna,
Kod kuće je nevjesta.”

Kraljević odmah pogleda nogu i vidi kako krv prodire kroz cipelu. On okrene konja, krivu nevjestu vrati kući i ondje reče kako to nije bila prava nevjesta. Kraljević zatraži od druge sestre, da isproba cipelu. Ova se u odaji radovala, jer je navukla cipelu na palce. Ali cipelu obući ipak nije mogla, jer njoj je pak peta bila prevelika. Majka joj doda nož i reče:” Odreži jedan komad pete. Kad postaneš kraljevna, više nećeš trebati ići pješice.” Djevojka odreže jedan komad pete, ugura nogu u cipelu, pregrize bol i izadje pred kraljevića. On je uzeo za svoju nevjestu na konja i odjaše. Kad su prolazili kraj groba na lješnjaku su sjedila dva golubića i gukala:

Gle ti ovo, gle ti ovo,
U cipeli je krv,
Cipela je tijesna,
Kod kuće je nevjesta.“

Kraljević pogleda na njezinu nogu i vidi kako krv prodire kroz cipelu, a bijela čarapa sve više i više se crveni. On okrene konja, i vrati krivu nevjestu kući. „Niti ova nije prava“, reče i upita, “zar vi nemate još jednu kćer?”- “Ne”, odgovori starac, “jedino od moje pokojne žene imamo malu zakržljalu Pepeljugu. Nije moguće, da bi ona bila nevjesta.“ Kraljević na to kaže neka ju dovedu, ali majka reče:“Ah ne, ona je tako prljava, prava sramota .“ Kraljević je ali ustrajao i morali su dozvati Pepeljugu. Pepeljuga je, prije nego što je došla pred kraljevića, oprala ruke i umila lice. Kad je stala pred kraljevića, poklonila se i uzela zlatnu cipelicu, koju joj je on pružio. Sjela je na klupicu, izula nogu iz teške drvene cipele i obula zlatnu papučicu. Zlatna papučica pristajala je kao salivena. A kada se uspravila i kraljević joj pogleda u lice, on prepozna lijepu djevojku s kojom je plesao i reče:”To je prava nevjesta!” Maćeha i obje sestre su se zaprepastile i problijedile od ljutnje. Kraljević je tada podignuo Pepeljugu na konja i zajedno s njom odjahao. Kada su prolazili kraj lješnjaka, dva bijela golubića su gukala:

“Gle ti ovo, gle ti ovo,
U cipeli nema krvi,
Cipela nije tijesna
To je prava nevjesta:”

Oba golubića su doletjela i svaki je sjeo Pepeljugi na jedno rame.

Kada se kraljević vjenčao i nepoštene sestre su došle na slavlje i željele se umiliti, i podijeliti njihovu sreću. Kad su mladenci išli u crkvu, pratila ih je najstarija s desne, a najmladja s lijeve strane, pa su golubovi iskopali svakoj po jedno oko. Poslije, kada su izlazili iz crkva, bila je najstarija na lijevoj, a najmladja na desnoj strani, pa su golubovi iskopali svakoj još i drugo oko. Tako su bile za svoju zločestoću i lažljivost kažnjene za cijeli svoj život.